

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Εγκληματολογικές και Ποινικές Προσεγγίσεις της Διαφθοράς, του Οικονομικού και του Οργανωμένου Εγκλήματος

Διπλωματική Εργασία

Ατιμωρησία των εγκλημάτων των ισχυρών: Μια έρευνα γνώμης
για τις κοινωνικές συνέπειες της ατιμωρησίας στην Ελλάδα

Παρασκευή Δαμάλα

Επιβλέπων Καθηγητής-Σύμβουλος: Δρ. Ουίλιαμ Αλοσκόφης

Ναύπλιο, Ιούνιος 2026

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης η συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της συγγραφέας/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της συγγραφέας/δημιουργού. Η συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών της δικαιωμάτων.

Ατιμωρησία των εγκλημάτων των ισχυρών: Μια έρευνα γνώμης
για τις κοινωνικές συνέπειες της ατιμωρησίας στην Ελλάδα

Παρασκευή Δαμάλα

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής-Σύμβουλος

Συν-Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Ουίλιαμ Αλοσκόφης

Μαριλένα Κατσογιάννου

Μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ

Μέλος ΣΕΠ ΕΑΠ

Πάτρα, Ιούνιος 2026

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες προς τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Ουίλιαμ Αλοσκόφη, για την καθοδήγηση, τις εύστοχες παρατηρήσεις και τη διαρκή υποστήριξή του καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Η συμβολή του υπήρξε καθοριστική όχι μόνο στην ολοκλήρωση της έρευνας, αλλά και στη διαμόρφωση του ερευνητικού της προσανατολισμού. Οι συζητήσεις μας αποτέλεσαν πολύτιμη πηγή προβληματισμού και συνέβαλαν ουσιαστικά στην επιλογή και την εμβάθυνση του θέματος. Τον ευχαριστώ ιδιαίτερα για την εμπιστοσύνη, την επιστημονική του καθοδήγηση και τη διάθεσή του να λειτουργήσει ως μέντορας σε όλη αυτή τη διαδρομή.

Ευχαριστώ, επίσης, τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες του μεταπτυχιακού προγράμματος για τις γνώσεις και τα εφόδια που μου προσέφεραν. Το μεταπτυχιακό αυτό αποτέλεσε για μένα έναν προσωπικό στόχο και η ολοκλήρωσή του συνδέεται με μια σημαντική διαδρομή εξέλιξης και επιμονής.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω και στον σύζυγό μου, Τηλέμαχο, που παραμένει σταθερά στο πλευρό μου, με στήριξη, κατανόηση και υπομονή σε κάθε στάδιο αυτής της πορείας.

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει το φαινόμενο της ατιμωρησίας των εγκλημάτων των ισχυρών στην Ελλάδα, εστιάζοντας στις κοινωνικές αντιλήψεις που το συνοδεύουν και στις συνέπειές του για τη θεσμική εμπιστοσύνη και τη δημόσια ζωή. Η έννοια της ατιμωρησίας προσεγγίζεται ως πολυδιάστατο φαινόμενο, το οποίο δεν περιορίζεται στην απουσία ποινής, αλλά αφορά ευρύτερα την έλλειψη λογοδοσίας σε νομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Στο θεωρητικό πλαίσιο, η εργασία βασίζεται στην κριτική εγκληματολογία, αναδεικνύοντας ότι τα εγκλήματα των ισχυρών, όπως η διαφθορά, το οικονομικό και το κρατικο-εταιρικό έγκλημα, συχνά χαρακτηρίζονται από χαμηλή ορατότητα, θεσμική πολυπλοκότητα και δυσχέρειες στη διερεύνηση και απόδοση ευθυνών. Στο εμπειρικό σκέλος, η έρευνα βασίζεται σε ποσοτική μεθοδολογία, με στόχο τη συστηματική διερεύνηση των κοινωνικών αντιλήψεων και στάσεων των πολιτών απέναντι στο φαινόμενο της ατιμωρησίας, δεδομένου ότι η σχετική βιβλιογραφία αναδεικνύει την περιορισμένη εμπειρική καταγραφή των κοινωνικών διαστάσεων του. Με χρήση ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε διαδικτυακά σε δείγμα 313 ενηλίκων, εξετάζονται τέσσερις βασικές διαστάσεις: η αντίληψη της ατιμωρησίας, οι κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες, η εμπιστοσύνη στους θεσμούς και η στάση των πολιτών απέναντι στην ενεργή συμμετοχή. Τα αποτελέσματα καταδεικνύουν υψηλό επίπεδο αντίληψης ατιμωρησίας, ιδιαίτερα ως προς τη μη ισότιμη εφαρμογή του νόμου για πολιτικά και οικονομικά ισχυρούς δρώντες. Παράλληλα, εντοπίζεται ισχυρή συσχέτιση μεταξύ της αντίληψης ατιμωρησίας και της μειωμένης εμπιστοσύνης στους θεσμούς. Ωστόσο, παρά την αρνητική αξιολόγηση των θεσμών, καταγράφεται και μια σχετική διάθεση συμμετοχής και ενεργοποίησης των πολιτών σε ζητήματα διαφάνειας και λογοδοσίας. Επιπλέον, δεν προκύπτουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στις αντιλήψεις ανάλογα με κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά, γεγονός που υποδηλώνει ότι η εμπειρία της ατιμωρησίας διαχέεται οριζόντια στην κοινωνία. Η εργασία αναδεικνύει ότι η ατιμωρησία των εγκλημάτων των ισχυρών αποτελεί κρίσιμο παράγοντα αποδυνάμωσης της θεσμικής νομιμοποίησης και της δημοκρατικής λειτουργίας, υπογραμμίζοντας την ανάγκη ενίσχυσης των μηχανισμών λογοδοσίας και περαιτέρω εμπειρικής διερεύνησης του φαινομένου.

Λέξεις - κλειδιά

Ατιμωρησία, εγκλήματα των ισχυρών, κριτική εγκληματολογία, θεσμική εμπιστοσύνη, κοινωνικές συνέπειες, αντίληψη ατιμωρησίας.

Impunity for Crimes of the Powerful: A Public Opinion Survey on the Social Consequences of Impunity in Greece

Paraskevi Damala

Abstract

This master's thesis examines the phenomenon of impunity for crimes of the powerful in Greece, focusing on the social perceptions that accompany it and its consequences for institutional trust and public life. Impunity is approached as a multidimensional phenomenon that extends beyond the mere absence of punishment, encompassing broader deficiencies in accountability at legal, political, and social levels. The theoretical framework draws on critical criminology, highlighting that crimes of the powerful -such as corruption, economic crime, and state-corporate crime- are often characterized by low visibility, institutional complexity, and difficulties in investigation and attribution of responsibility. The empirical part of the study employs a quantitative methodology, aiming at the systematic investigation of citizens' perceptions and attitudes toward the phenomenon of impunity, given that the existing literature highlights the limited empirical examination of its social dimensions. The data were collected using an online questionnaire distributed to a sample of 313 adults. Four key dimensions are examined: perceived impunity, social and political consequences, trust in institutions, and citizens' attitudes toward active participation. The findings indicate a high level of perceived impunity, particularly regarding the unequal application of the law to politically and economically powerful actors. At the same time, a strong correlation is identified between perceived impunity and reduced trust in institutions. However, despite the negative evaluation of institutions, a notable willingness among citizens to engage and participate in issues related to transparency and accountability is also observed. Furthermore, no significant differences emerge in perceptions across social and demographic groups, suggesting that the experience of impunity is horizontally diffused across society. Overall, the study demonstrates that impunity for crimes of the powerful constitutes a critical factor in the weakening of institutional

legitimacy and democratic functioning, highlighting the need to strengthen accountability mechanisms and to further empirically investigate the phenomenon.

Keywords

Impunity, crimes of the powerful, critical criminology, institutional trust, social consequences, perceived impunity

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Αλοσκόφης, Ο. (2019). Η κοινωνική έρευνα της εγκληματικότητας των ισχυρών. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαραλάμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 87-109). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Αραβαντινός, Μ. (2020). Βατοπέδι: Τελεσίδικη δικαίωση για το δημόσιο και τη δημοσιογραφία. *Documento*, 14.08.2020. Ανακτήθηκε από: <https://www.documentonews.gr/article/telesidikh-dikaiwsh-gia-to-dhmosio-kai-th-dhmosiografia/>
- Βασιλαντωνοπούλου, Β. (2014). «Λευκά κολάρα» & οικονομικό έγκλημα. *Κοινωνική βλάβη και αντεγκληματική πολιτική*. Αθήνα: Σάκκουλας.
- Βιδάλη, Σ. (2013). *Εισαγωγή στην εγκληματολογία*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Βιδάλη, Σ. (2017). *Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Βιδάλη, Σ. (2024). Κρατικό-εταιρικό έγκλημα και κοινωνική βλάβη στη μεταπολεμική Ελλάδα: ιστορίες οικονομικής ανάπτυξης. Στο Μ. Γασπαρινάτου & Ε. Σταμούλη, (επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών. Θεωρία και πραγματικότητα*. (σελ. 115-144). Αθήνα: Τόπος.
- Βιδάλη, Σ. (2015). Εγκλήματα του κράτους: Πολιτικές παραποίησης της πραγματικότητας και απάνθρωπη κρατική βία. Στο Β. Καρύδης & Α. Χουλιάρης, (επιμ.), *Ηθικοί πανικοί, εξουσία και δικαιώματα: Σύγχρονες προσεγγίσεις*. (σελ. 209-231). Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Βιδάλη, Σ. & Κουλούρης, Ν. (2012). *Αποκλίνουσα συμπεριφορά και ποινικό φαινόμενο*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.
- Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν. & Παπαχαραλάμπους, Χ. (2019). Προλογικό σημείωμα. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαραλάμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 9-11). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Βουλή των Ελλήνων. (2008). *Πόρισμα της Εξεταστικής Επιτροπής «για τη διερεύνηση του συνόλου της υπόθεσης της Μονής Βατοπεδίου»*. Ανακτήθηκε από:

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/510129c4-d278-40e7-8009-e77fc230adef/vatopaidi-porisma.pdf>

Βουλή των Ελλήνων. (2010a). *Πόρισμα της εξεταστικής επιτροπής για την ολοκλήρωση της διερεύνησης του συνόλου του σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου*. Ανακτήθηκε από: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/510129c4-d278-40e7-8009-e77fc230adef/part-all.pdf>

Βουλή των Ελλήνων. (2010b). *Πόρισμα της ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διενέργεια προανακριτικής εξέτασης κατά πρώην υπουργών για την ενδεχόμενη τέλεση αδικημάτων σχετικά με την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου*: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/510129c4-d278-40e7-8009-e77fc230adef/PORISMA-proan-vatop-1.pdf>

Βουλή των Ελλήνων (2018). *Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής «για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης σύμφωνα με την απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής που λήφθηκε κατά τη συνεδρίαση της 21ης Φεβρουαρίου 2018 σχετικά με την υπόθεση NOVARTIS»*. Ανακτήθηκε από: https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/510129c4-d278-40e7-8009-e77fc230adef/ΠΟΡΙΣΜΑ_1.pdf

Γασπαρινάτου, Μ. (2019). Πολιτική διαφθορά και χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 157-184). Αθήνα: ΕΑΠ.

Γεωργούλας, Σ. (2019). Από το έγκλημα του λευκού κολάρου στο κρατικό-επιχειρηματικό έγκλημα. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 41-61). Αθήνα: ΕΑΠ.

Creswell, J.W. (2011). *Εκπαιδευτική έρευνα: Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. (μτφρ. Ν. Κουβαράκου). Αθήνα: Έλλην

Δανίκας, Α. (2024). *Το σκάνδαλο Novartis: ηθικές επιπτώσεις και νομικές συγκρούσεις*. Ανακτήθηκε από: <https://libertyofspeech.org/wp-content/uploads/2024/11/Το-σκάνδαλο-Novartis-1.pdf>

- Δασκαλάκης, Η. (1985). *Η εγκληματολογία της κοινωνικής αντίδρασης*. Αθήνα-Κομοτηνή: Αντ. Ν. Σάκουλας
- Διαμαντής, Α. (2022). Εξεταστική για παρακολουθήσεις: Πρακτικά στους βουλευτές κατόπιν... αίτησης - Σφοδρή αντιπαράθεση με το «καλημέρα». *Έθνος*, 07.08.2022. Ανάκτηση 05 28, 2025, από <https://www.ethnos.gr/Politics/article/223177/exetastikhgiaparakoloythhseispraktikastoyshoyleyteskatopinaitshshsfodrhantiparatheshmetokalhmera>
- Διεθνής Αμνηστία. (2026). *Ελλάδα: Οι καταδίκες στο σκάνδαλο "Predatorgate" φέρνουν σπάνια λογοδοσία για την κατάχρηση της τεχνολογίας παρακολούθησης*. Amnesty International - Ελληνικό Τμήμα. Ανακτήθηκε από: <https://www.amnesty.gr/news/press/article/30555/ellada-oi-katadikes-sto-skandalo-predatorgate-fernoyn-spania-logodosia-gia>
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2026). *Κράτος δικαίου στην Ελλάδα: συζήτηση για τις καταδίκες του «Predatorgate»*. Ανακτήθηκε από: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/agenda/plenary-news/2026-03-09/4/kratos-dikaiou-stin-ellada-suzitisi-gia-tis-katadikes-tou-predatorgate>
- Falciani, H. & Mincuzzi, A. (2015). *Το χρηματοκιβώτιο των φοροφυγάδων*. (Ι. Τσόλκας, Επιμ., & Μ. Αυγέρου, Μεταφρ.). Αθήνα: Λιβάνη.
- Forin.gr, (2014). Παραπομπή σε δίκη για τη "λίστα Λαγκάρντ" για τον Ι. Διώτη και απαλλαγή για τον Ι. Καπελέρη, εισηγείται ο εισαγγελέας. *Forin.gr*, 05.11.2014. Ανακτήθηκε από: <https://www.forin.gr/articles/article/13198/parapomph-se-dikh-gia-th-lista-lagkarntgia-ton-i-diwth-kai-apallagh-gia-ton-i-kapelerh-eishgeitai-o-eisaggeleas>
- Inefan Team Admin, (2021). Η Λίστα Λαγκάρντ από την «ελληνική ματιά», *Inefan*, 15.09.2021. Ανακτήθηκε από: <https://inefan.gr/η-λίστα-λαγκάρντ-από-την-ελληνική-ματ/>
- Κόλλια, Ε. (2017). Αθώοι όλοι οι κατηγορούμενοι στην υπόθεση της Μονής Βατοπαιδίου, *Το Βήμα*, 21.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2017/03/21/society/athwoi-oloi-oi-katigoroymenoi-stin-ypothesi-tis-monis-batopaidioly/>

- Κόρος, Δ. (2024). Κρατικό έγκλημα και καταστάσεις άρνησης: οι περιπτώσεις των ναυαγίων στο Φαρμακονήσι και την Πύλο. Στο Μ. Γασπαρινάτου & Ε. Σταμούλη, (επιμ). *Εγκλήματα των ισχυρών. Θεωρία και πραγματικότητα*. (σελ. 181-228). Αθήνα: Τόπος.
- Κοσμάτος, Κ. & Λαμπάκης, Χ. (2019). Εστίες διαφθοράς στο σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης. Οργανωμένο έγκλημα και σχέσεις εξουσίας. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 185-209). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Κουλούρης, Ν. (2019). Διαταξικές και ενδοταξικές διαστάσεις της κοινωνικής κατασκευής του εγκλήματος. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 15-39). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Κουρούτζας, Χ. (2019). Το έγκλημα αποδίδει; Κρατικά-εταιρικά εγκλήματα στην Ελλάδα. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 111-137). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Λεοντόπουλος, Ν., & Χονδρόγιαννος, Θ. (2022). Εχθρός του κράτους: Αποδεικνύουμε ότι η κυβέρνηση Μητσοτάκη παρακολουθούσε τον δημοσιογράφο Θανάση Κουκάκη. *Reporters United*, 15.04.2022. Ανακτήθηκε από: <https://www.reportersunited.gr/8646/eyp-koukakis/>
- Λεοντόπουλος, Ν., Χονδρόγιαννος, Θ., & Κάσδαγλης, Χ. (2023a). Predator Files: Από τον αριθμό του Γρηγόρη Δημητριάδη, με αγάπη. *Reporters United*, 03.11.2023. Ανάκτηση 05 27, 2025, από <https://www.reportersunited.gr/11872/predator-files-dimitriadis/>
- Λεοντόπουλος, Ν., Χονδρόγιαννος, Θ., & Κάσδαγλης, Χ. (2023b). Πώς ο Άρειος Πάγος ματαίωσε την αποκάλυψη της σχέσης κυβέρνησης - Predator, *Reporters United*, 24.10.2023. Ανακτήθηκε από: <https://www.reportersunited.gr/11835/ypoklopes-arios-pagos-predator/>
- LifO Newsroom, (2017). Παπακωνσταντίνου: «Πολιτική απόφαση» οι χειρισμοί στην υπόθεση της λίστας Λαγκάρντ. *Lifo*, 20.06.2017. Ανακτήθηκε από:

<https://www.lifo.gr/now/greece/papakonstantinou-politiki-apofasi-oi-heirismoι-stin-ypothesi-tis-listas-lagkarnt?page=2>

Μάνδρου, Ι. (2017). Αθώοι όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υπόθεση Βατοπεδίου. *Η Καθημερινή*, 21.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/society/901461/athooi-oloi-oi-emplekomenoi-stin-ypothesi-vatopedioy/>

Μαραγκουδάκη, Δ. & Τριανταφύλλου, Ε. (2025). Υποκλοπές: Η τελευταία πράξη μιας συγκάλυψης. *Solomon*, 05.03.2025. ανακτήθηκε από: <https://wearesolomon.com/el/mag/format-el/reportaz/ypoklopes-i-teleftaia-praxi-mias-syggalipsis/>

Μπόκας, Χ. (2020). Υπόθεση Novartis: Τι κατέθεσαν στους αντεισαγγελείς του Αρείου Πάγου οι «κουκουλοφόροι» μάρτυρες. *Πρώτο θέμα*, 06.02.2020. Ανακτήθηκε από: <https://www.protothema.gr/politics/article/972638/upothesi-novartis-ti-katethesan-stous-adeisaggeleis-tou-areiou-pagou-oi-koukouloforoi-martures/>

Μπουρδάρης, Γ. (2022). Παρακολουθήσεις: Μετωπική στη Βουλή για το πόρισμα της Εξεταστικής. *Η Καθημερινή*, 21.10.2022. Ανάκτηση 06 01, 2025, από <https://www.kathimerini.gr/politics/562101535/parakoloythiseis-metopiki-sti-voyli-gia-to-porisma-tis-exetastikis/>

Neostrategy, (2026). Η κυβέρνηση το έθαψε, το σκάνδαλο υποκλοπών επέστρεψε, *Neostrategy.gr*, 08.03.2026. Ανακτήθηκε από: <https://neostrategy.gr/anoigei-pali-to-skandalo-ypoklopon-pou-ethapse-i-kyvernisi/>

Newsbeast, (2015). Φως στην υπόθεση της λίστας Λαγκάρντ από τον Διώτη. Σήμερα καταθέτει ο πρώην επικεφαλής του ΣΔΟΕ. *Newsbeast*, 04.03.2015. Ανακτήθηκε από: <https://www.newsbeast.gr/society/arthro/795610/fos-stin-upothesi-tis-listas-lagard-apo-ton-dioti>

Newsroom, (2012). Η ιστορία της λίστας Λαγκάρντ. *Η Καθημερινή*, 27.09.2012. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/economy/local/469220/i-istoria-tis-listas-lagkarnt/>

Newsroom, (2015). Εισροή χρημάτων από τη λίστα Λαγκάρντ στα κρατικά ταμεία. *Το Βήμα*, 06.05.2015, Ανακτήθηκε από:

<https://www.tovima.gr/2015/05/06/finance/eisroi-xrimatwn-apo-ti-lista-lagkarnt-sta-kratika-tameia/>

Newsroom, (2017). Λίστα Λαγκάρντ: Καταδικάστηκε ο Ιωάννης Διώτης. *CNN Greece*, 24.10.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.cnn.gr/ellada/story/102985/lista-lagkarnt-katadikastike-o-ioannis-diotis>).

Newsroom, (2018). Προανακριτική και για τους δέκα πολιτικούς που εμπλέκονται στην υπόθεση Novartis, *Η Καθημερινή*, 22.08.2018. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/politics/949900/proanakritiki-kai-gia-toys-deka-politikoy-s-poy-emplekontai-stin-ypothesi-novartis/>

Newsroom, (2019). Γιατί η υπόθεση Βατοπεδίου είναι σκάνδαλο και τι σημαίνει η απόφαση αθώωσης των εμπλεκόμενων. *Documento*, 21.01.2019. Ανακτήθηκε από: <https://www.documentonews.gr/article/giati-h-ypothesh-batopediouv-einai-skandalo-kai-ti-shmainei-h-apofash-athwwshs-twn-emplekomenwn/>

Newsroom (2024). Άρειος Πάγος για υποκλοπές: Στο αρχείο η υπόθεση - Καμία εμπλοκή κρατικού λειτουργού - Κυβερνητικές πηγές: «Η δικαιοσύνη μίλησε». *Nomiki bibliothiki, Daily*, 01.08.2024. Ανακτήθηκε από: <https://daily.nb.org/nomothesia-nomologia/areios-pagos-gia-ypoklopes-sto-archeio-i-ypothesi-kamia-ebloki-kratikou-leitourgou/>

Newsroom, (2026a). Υποκλοπές: Το γύρο του κόσμου κάνει η δικαστική απόφαση - «Καταδικάστηκε η συμμορία του Predator». *Το Βήμα*, 26.02.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2026/02/26/world/ypoklopes-to-gyro-tou-kosmou-kanei-i-dikastiki-apofasi-katadikastike-i-symmorio-tou-predator/>

Newsroom, (2026b). Τι ειπώθηκε στην Ολομέλεια της Ευρωβουλής για τις καταδίκες για το Predatorgate και το κράτος δικαίου στην Ελλάδα, *Dnews*, 11.03.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.dnews.gr/eidhseis/kosmos/577115/ti-eipothike-stin-olomeleia-tis-evrovoulis-gia-tis-katadikes-gia-to-predatorgate-kai-to-kratos-dikaiou-stin-ellada>

Newsroom, (2026c). Υποκλοπές – Predator: Δύο αιτήσεις Σπίρτζη στον Άρειο Πάγο για ανάσυρση της δικογραφίας και εξαίρεση Τζαβέλλα, *NB Daily*, 07/05/2026. Ανακτήθηκε από: <https://daily.nb.org/epikairotita/dikastiko->

[reportaz/ypoklopes-predator-dyo-aitiseis-spirtzi-ston-areio-pago-gia-anasyrsi-tis-dikografias-kai-exairesi-tzavella/](https://www.tovima.gr/2026/05/07/politics/ypoklopes-ston-areio-pago-o-spirtzi-ston-areio-pago-gia-anasyrsi-tis-dikografias-kai-exairesi-tzavella/)

Newsroom, (2026d). Υποκλοπές: Στον Άρειο Πάγο ο Σπίρτζης – Ζητά ανάσυρση δικογραφίας και εξαίρεση Τζαβέλλα, *Το Βήμα*, 07.05.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2026/05/07/politics/ypoklopes-ston-areio-pago-o-spirtzis-zita-anasyrsi-dikografias-kai-eksairesi-tzavella/>

Newsroom, (2026e). Παρέμβαση Ευρωβουλευτών του ΠαΣοΚ για πιθανή παρακολούθηση Ευρωπαίων αξιωματούχων μέσω Predator, *Το Βήμα*, 13.05.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2026/05/13/politics/paremvasi-eyrovouleyton-tou-pasok-gia-pithani-parakolouthisi-eyropaion-aksiomatouxon-meso-predator/>

Νόμος 2225/1994. Για την προστασία της ελευθερίας και ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις. Ανακτήθηκε από: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/218950/nomos-2225-1994>

Νόμος 4790/2021. Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημόσιας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, την ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία και την επαναλειτουργία των δικαστηρίων και άλλα ζητήματα. Ανακτήθηκε από: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/706914/nomos-4790-2021>

Ο μικροπολιτικός, (2026). Σκάνδαλο Υποκλοπών: Πολλά ερωτήματα, λίγες απαντήσεις..., *Τα Νέα* 11.05.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.tanea.gr/print/2026/05/11/politics/mikropolitikos/polla-erotimata-liges-apantiseis/>

Παπαχαλαράμπους, Χ. (2019). Η εγκληματικότητα των ισχυρών και ο λόγος του ποινικού δικαίου. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 139-212). Αθήνα: ΕΑΠ.

Παπαδάκου, Γ. (2011). Δικαστικό Συμβούλιο για υπόθεση Βατοπαιδίου Παραγράφηκαν τα αδικήματα των Μπασιάκου, Κοντού, Δούκα - Παύει η δίωξή τους. *Το Βήμα*, 08.02.2011. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr/2011/02/08/society/b-dikastiko-symboylio-gia->

[ypothesi-batopaidioy-b-br-paragrafikan-ta-adikimata-twn-mpasiakoy-kontoy-doyka-payei-i-diwksi-toys/](#)

Παπαντωνίου, Σ. (2018). Το πλήρες υπόμνημα του Δημήτρη Αβραμόπουλου για τη Novartis. *Η Καθημερινή*, 21.02.2018. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/politics/949859/to-plires-ypomnima-toy-dimitri-avramopoyloy-gia-ti-novartis/>

Παρατηρητής της Θράκης, (2017). Υπόθεση Βατοπεδίου: μια αθώωση με πολλαπλές ερμηνείες..., *Παρατηρητής της Θράκης*, 22.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.paratiritis-news.gr/news/ypothesi-vatopediou-mia-athoosi-me-pollaples-ermineies/>

π-Newsroom, (2017). Η αλήθεια για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, *π-Το κουτί της Πανδώρας*, 27.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.koutipandoras.gr/article/h-alhoeia-gia-to-skandalo-toy-batopedioy/>

Predatorgate, (χ.χ.). *Χρονολογική σειρά γεγονότων*. Ανακτήθηκε από: <https://predatorgate.gr/gr/timeline>

Public Issue, (2008). Flash Βαρόμετρο, Οκτώβριος 2008: Η ελληνική κοινή γνώμη απέναντι στην υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου και τις σχέσεις κράτους-εκκλησίας. *Public Issue*, 10.10.2008. Ανακτήθηκε από: <https://www.publicissue.gr/barometer-2008-oct-flash-vatopedio/>

Σαββίδης, Λ. (2017). Υπόθεση Βατοπέδι: Τα πρόσωπα που βρέθηκαν στο μάτι του κυκλώνα, *News 24/7*, 26.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.news247.gr/afieromata/ipothesi-vatopedi-ta-prosopa-pou-vrethikan-sto-mati-tou-kiklona/>

Σαμαράς, Α., Βενιζέλος, Ε., Αβραμόπουλος, Δ., Γεωργιάδης, Σ.Α., Στουρνάρας, Ι., & Λοβέρδος, Α. (2021). *Υπόμνημα προς το πενταμελές Δικαστικό Συμβούλιο του Ειδικού Δικαστηρίου*, 2 Ιουνίου 2021. Ανακτήθηκε από: <https://www.paraskhnio.gr/wp-content/uploads/2021/06/ΥΠΟΜΝΗΜΑ-ΠΡΟΣ-ΔΙΚ.-ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ-1.pdf>

- Σουλιώτης, Γ. (2022). Παρέμβαση εισαγγελέα για υπόθεση παρακολούθησης. *Η Καθημερινή*, 19.04.2022. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/politics/561818353/paremvasi-eisaggelea-gia-ypothesi-parakolythisis/>
- Σοφικίτης, Μ. (2025). Λίστα Λαγκάρντ και υποκλοπές: Η ανάλυση δύο μεγάλων ελληνικών σκανδάλων. *ΟΔΕΘ*, 08.05.2025. Ανακτήθηκε από: <https://odeth.eu/λίστα-λαγκάρντ-και-υποκλοπές-η-ανάλυσ/>
- Σπίγγου, Σ. (2025). Novartis, οκτώ χρόνια μετά. Πώς έφθασε η πολύκροτη υπόθεση να λύνεται στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο. *Η Καθημερινή*, 26.07.2025. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/society/dikastiko/563735026/novartis-okto-chronia-meta/>
- Σταματίνης, Ν. (2025). Υπόθεση Βατοπεδίου: Η τελευταία εμπλοκή του Αγίου Όρους στην κεντρική πολιτική σκηνή. *Reader.gr*, 24.08.2025. Ανακτήθηκε από: <https://www.reader.gr/ellada/ypothesi-batopedioy-h-teleytaia-emploki-toy-agioy-oroy-s-tin-kentriki-politiki-skini/521800>
- Σταμούλη, Ε. (2019). Οργανωμένο έγκλημα, παράνομες αγορές και διαφθορά στην Ελλάδα. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαράλαμπος, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 213-237). Αθήνα: ΕΑΠ.
- Σταμούλη, Ε. & Γασπαρινάτου, Μ. (2024). Θεωρητική εξέλιξη και τυπολογίες των εγκλημάτων των ισχυρών. Στο Μ. Γασπαρινάτου & Ε. Σταμούλη, (επιμ). *Εγκλήματα των ισχυρών. Θεωρία και πραγματικότητα*. (σελ. 27-74). Αθήνα: Τόπος.
- Σ.τ.Ε. 1738/2017. *Αντισυνταγματική η συνεχής και επανειλημμένη παράταση της προθεσμίας παραγραφής των εκ της φορολογίας απαιτήσεων του δημοσίου*. Ανακτήθηκε από: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=FAB8A46A842344A0.1D031AEA53&version=2017/06/07>
- Συντακτική ομάδα ertnews.gr, (2023). Κλείνει η υπόθεση Novartis και για τα μη πολιτικά πρόσωπα. *EPTnews*, 29.05.2023. Ανακτήθηκε από:

<https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/kleinei-i-ypothesi-novartis-kai-gia-ta-mi-politika-prosopa/>

Συντακτική ομάδα ertnews.gr, (2026). Υπόθεση υποκλοπών: Σήμερα η απόφαση για τους τέσσερις κατηγορούμενους στη δίκη για Predator. *EPTNews*, 26.02.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.ertnews.gr/roi-idiseon/ypothesi-ypoklopon-simera-i-apofasi-gia-tous-tesseris-katigoroumenous-sti-diki-gia-predator/>

Τάκης, Δ. (2022). Μυστήριο με την παρακολούθηση κινητού τηλεφώνου Έλληνα δημοσιογράφου - Μια περίεργη ιστορία έρχεται στην επιφάνεια. *TheToc*, 13.04.2022. Ανάκτηση 05 27, 2025, από <https://www.thetoc.gr/politiki/article/mustirio-me-tin-parakolouthisi-kinitou-tilefonou-ellina-dimosiografou---mia-periergi-istoria-erxetai-stin-epifaneia/>

TA NEA Newsroom, (2006). Απέφυγε να δώσει απαντήσεις για το σκάνδαλο των υποκλοπών ο Δημητριάδης, *Ta Nea*, 11.05.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.tanea.gr/2026/05/11/greece/apefyge-na-dosei-apantiseis-gia-to-skandalo-ton-ypoklopon-o-dimitriadis/>

The LiFO team (2026). Novartis: Ένοχοι και στο Εφετείο οι δύο προστατευόμενοι μάρτυρες. Η δικαστική απόφαση για τους πρώην προστατευόμενους μάρτυρες της υπόθεσης Novartis. *Lifo*, 13.01.2026. Ανακτήθηκε από: <https://www.lifo.gr/now/greece/novartis-enohoi-kai-sto-efeteio-oi-dyo-prostateyomenoi-martyres>

Tvxs Newsroom, (2023). Σκάνδαλο Novartis τέλος - Στο αρχείο με δικαστικό βούλευμα. *Tvxs*, *Ανεξάρτητη ενημέρωση*, 29.05.2023. Ανακτήθηκε από: <https://tvxs.gr/news/ellada/skandalo-novartis-telos-sto-arxeio-me-dikastiko-boyleyma/>.

Φαρσεδάκης, Ι. (1990). *Η εγκληματολογική σκέψη. Απ' την αρχαιότητα ως τις μέρες μας*. Τεύχος Α'. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.

Φαρσεδάκης, Ι. (1996). *Στοιχεία εγκληματολογίας*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.

Voria.gr, (2017). Αθώοι όλοι οι κατηγορούμενοι για την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, *Voria.gr*, 21.03.2017. Ανακτήθηκε από:

<https://www.voria.gr/article/athoi-oli-i-katigoroumeni-gia-tin-ipothesi-tis-monis-vatopediou>

Χονδρόγιαννος, Θ. (2023). #PredatorGate: Η (υπο)κλαπείσα τιμή της ελληνικής δημοσιογραφίας. *Ένα, Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών*, 07.02.2023.

Ανακτήθηκε από: <https://enainstitute.org/predatorgate-%CE%B7-%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%AF%CF%83%CE%B1-%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%AE-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B4/>

Χούντα, Σ. (2017). Αθώοι οι 13 κατηγορούμενοι για την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, *ERT News*, 210.03.2017. Ανακτήθηκε από: <https://www.ertnews.gr/eidiseis/ellada/kinonia/athoi-i-13-katigoroumeni-gia-tin-ypothesi-tis-monis-vatopediou-video/>

Χουλιάρης, Α. (2019). Εγκληματικότητα των ισχυρών: Εγκληματολογική θεωρία και ποινική προβληματική. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης & Χ. Παπαχαραλάμπους, *Εγκλήματα των ισχυρών. Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα* (σελ. 63-85). Αθήνα: ΕΑΠ.

Χουλιάρης, Α. (2021). Το φαινόμενο της «ατιμωρησίας»: Εννοιολόγηση, αίτια και σύγχρονες εκδηλώσεις του στην Ελλάδα. *The Art of Crime*, 11, 54-98. Ανακτήθηκε από: https://theartofcrime.gr/wp-content/uploads/2021/11/5_XOULIARAS_TEYXOS_11.pdf

Ψαρά, Μ. (2026). «Ποιο κράτος δικαίου λοιπόν στην Ελλάδα;» - Συζήτηση για το Predator Gate στο Ευρωκοινοβούλιο. *EfSyn*, 11.03.2026. Ανακτήθηκε από: https://www.efsyn.gr/kosmos/eyropi/503828_poiio-kratos-dikaioy-loipon-stin-ellada-syzitisi-gia-predator-gate-sto

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Ambos, K. (1997). Impunity and international criminal law: A case study on Colombia, Peru, Bolivia, Chile and Argentina. *Human rights Law Journal*, 18 (1-4), 1-15. Ανακτήθηκε από: <https://ssrn.com/abstract=1972240>
- Atlas of Impunity. (2025). *Atlas of impunity: Mapping power and accountability in the 21st century*. Report. Ανακτήθηκε από: https://securityconference.org/assets/2025-02_Atlas_of_Impunity.pdf
- Barak, G. (Ed.), (2015). *The Routledge international handbook of the crimes of the powerful*. Routledge. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/286269223_The_Routledge_International_Handbook_of_the_Crimes_of_the_Powerful#fullTextFileContent
- Boly, A., & Gillanders, R. (2022). Corruption, institutional trust, and legitimacy: A vicious circle. *SSRN Electronic Journal*. Doi: [10.2139/ssrn.4139763](https://doi.org/10.2139/ssrn.4139763)
- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods* (4th ed.). Oxford University Press
- Cattin, D. D. (2014). *The fight against impunity for the most serious crimes under international law is an imperative for the international community as a whole*. Parliamentarians for global action. Ανακτήθηκε από: <https://www.pgaction.org/pdf/2015/2015-02-Intervention-DCC-fight-impunity-ICTJ-debate.pdf>
- Chambliss, W. J. (1975). Toward a political economy of crime. *Theory and society*, 2(2), 149-170. Doi: <http://www.jstor.org/stable/656788>
- Chambliss, W. J. (1988). *On the take. From petty crooks to presidents*. Indiana: Indiana University Press.
- Chambliss, W. J. (1989). State-organized crime. *Criminology*, 27 (2), 183-208. Doi: [10.1111/j.1745-9125.1989.tb01028.x](https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1989.tb01028.x)
- Chambliss, W. J. (2004). On the symbiosis between criminal law and criminal behavior. *Criminology*, 42(2), 241-251. Doi: [10.1111/j.1745-9125.2004.tb00519.x](https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2004.tb00519.x)
- Clinard, M. B., & Quinney, R. (1967). *Criminal behavior systems: A typology* (3rd ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston

- Clinard, M. B., & Yeager, P. C. (2006). *Corporate crime*. London, New York: Routledge.
- Cressey, D. R. (2008). *Theft of the nation: The structure and operations of organized crime in America*. New Brunswick and London: Transaction Publishers. Doi: <https://doi.org/10.4324/9781315135496>
- Diaz Crego, M., Zamfir, I. & Tarpova, S. (2022). «*The state of impunity in the world*». *Summary of the 2021 report on global rights by fight impunity*. European Parliamentary Research Service. Ανακτήθηκε από: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733696/EPRS_BRI\(2022\)733696_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733696/EPRS_BRI(2022)733696_EN.pdf)
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. (2022). *Committee of Inquiry to investigate the use of Pegasus and equivalent surveillance spyware*. https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/PEGA/DV/2023/05-08/REPORTcompromises_EN.pdf
- European Commission: Directorate-General for Migration and Home Affairs and ECORYS, (2017). *Updated study on corruption in the healthcare sector - Final report*, Publications Office, Ανακτήθηκε από: <https://data.europa.eu/doi/10.2837/68580>
- Friedrichs, D., (2007). White-collar crime in a postmodern, globalized world. Στο H. Pontell, G. Geiss (Eds). *International Handbook of White Collar and Corporate Crime* (163-184). N.Y.: Springer. Doi: [10.1007/978-0-387-34111-8_8](https://doi.org/10.1007/978-0-387-34111-8_8)
- Green, P., & Ward, T. (2004). *State crime. Governments, violence and corruption*. London, Sterling, Virginia: Pluto Press.
- Hillyard, P. & Tombs, S. (2007). From ‘crime’ to social harm?, *Crime Law and Social Change*, 48 (1), 9-25. Doi: [10.1007/s10611-007-9079-z](https://doi.org/10.1007/s10611-007-9079-z)
- Kramer, R. C., & Michalowski, R. J. & Kauzlarich, D. (2002). The origins and development of the concept and theory of state-corporate crime. *Crime & delinquency*, 48(2), 263-282. Doi: [10.1177/0011128702048002005](https://doi.org/10.1177/0011128702048002005)

- Martinez, J. P. (2014). *Unpunished criminals: The social acceptability of white collar crimes in America*. Senior Honors Theses. Eastern Michigan University. Ανακτήθηκε από: <http://commons.emich.edu/honors/382>
- Mazzetti, M., Bergman, R., & Stevis-Gridneff, M. (2022). How the global spyware industry spiraled out of control. *The New York Times*, 08.12.2022. Ανάκτηση 05 27, 2025, από <https://www.nytimes.com/2022/12/08/us/politics/spyware-nso-pegasus-paragon.html#>
- Michalowski, R. J., & Kramer, R. C. (2007). State-corporate crime and criminological inquiry. In H. N. Pontell & G. Geis (Eds.), *International handbook of white-collar and corporate crime* (pp. 200-219). Boston: Springer.
- Palmisano, F. (2025). Economic crimes and trust toward political institutions: Evidence from online fraud victimization and related policy interventions in Italy. *Journal of Economic Psychology*, 111. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.joep.2025.102857>
- Paoli, L., & Vander Beken, T. (2014). Organized crime. A contested concept. Στο L. Paoli (Επιμ.), *The Oxford handbook of organized crime* (σσ. 13-31). United Kingdom: Oxford University Press. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/325806017_Organized_Crime_A_Contested_Concept
- Pearce, F. (1976). *Crimes of the powerful: Marxism, crime and deviance*. London: Pluto Press. Ανακτήθηκε από: <https://archive.org/details/crimesofpowerful0000pear/page/n1/mode/2up>
- Pulisci, B. M., & Biderbost, P. (2025). Impunity and democratic quality in Latin America (2015-2021): Patterns of convergence and divergence. *Journal of International Studies*, 21(1), 33-58. Doi: <https://doi.org/10.32890/jis2025.21.1.3>
- Quinney, E. R. (1964). The study of white-collar crime: Toward a reorientation in theory and research. *The Journal of Criminal Law, Criminology, and Police Science*, 55(2), 208-214. Doi: <https://doi.org/10.2307/1140749>
- Quinney, R. (1977). *Class, State, and Crime: On the Theory and Practice of Criminal Justice*. New York: Longman. Ανακτήθηκε από: <https://archive.org/details/classstatecrimeo0000quin>

- Ruggiero, V. (2007). It's the economy, stupid! *International Journal of the Sociology of Law*. 35. 163-177. Doi: [10.1016/j.ijsl.2007.05.002](https://doi.org/10.1016/j.ijsl.2007.05.002)
- Ruggiero, V. (2012). Introduction: the organisation of crime. In P. Gounev, & V. Ruggiero (Eds.), *Corruption and organized crime in Europe. Illegal partnerships* (pp. 3-14). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group. Doi: <https://doi.org/10.4324/9780203117965>
- Sutherland, E.H. (1945). Is “white collar crime” crime? *American Sociological Review*, 10(2), 132-139. Doi: <https://doi.org/10.2307/2085628>
- Teitel, R. G. (2000). *Transitional justice*. Oxford University Press. Ανακτήθηκε από: https://digitalcommons.nyls.edu/cgi/viewcontent.cgi?params=/context/fac_books/article/1027/&path_info=Teitel_Transitional_Justice_OCR.pdf
- Tombs, S. (2012). State-corporate symbiosis in the production of crime and harm. *State Crime Journal*, 1(2), 170-195. Doi: [10.2307/41937906](https://doi.org/10.2307/41937906)
- Tombs, S., & Whyte, D. (2003). Unmasking the crimes of the powerful, *Critical Criminology*, 11 (3). 217-236. [10.1023/B:CRIT.00000005811.87302.17](https://doi.org/10.1023/B:CRIT.00000005811.87302.17)
- Transparency International. (2025). *Corruption perceptions index 2025*. Ανακτήθηκε από: <https://www.transparency.org/en/cpi/2025>
- Umaña, C. (2017). *Impunity: In the search of a socio-legal concept. Elucidations from a state crime case study* (Doctoral dissertation). University of Ottawa & University of the Basque Country. Doi: <http://dx.doi.org/10.20381/ruor-21188>
- Umaña, C. (2022). Impunity as a sanctuary. *Oñati Socio-Legal Series*, 12(4), 981-1000. Doi: <https://doi.org/10.35295/osls.iisl/0000-0000-0000-1316>
- Wellington, J. (2000). *Educational research contemporary issues and practical approaches*. London: Continuum
- Whyte, D. (2014). Regimes of permission and state-corporate crime. *State Crime Journal*, 3(2), 237-246. Ανακτήθηκε από: <https://www.jstor.org/stable/10.13169/statecrime.3.2.0237>